

KOOSOLEKU PROTOKOLL

Karula rahvuspargi koostöökogu

Ähijärve

12. november 2014

Algus kell 16.00, lõpp kell 18.30

Juhatas: Ena Poltimäe

Protokollis: Liina Laanemets

Võtsid osa: Rain Ruusa, Kalev Joab, Ants Kuks, Risto Sepp, Lilian Frieberg, Kaili Preismann, Silver Visnapuu, Rainer Kuuba, Tiia Trolla, Henno Peegel, Priit Voolaid, Eleri Laidma, Ena Poltimäe, Maarja Mägi, Mati Urbanik, Liina Laanemets

Puudus(id): Irje Karjus, Kaupo Kohv

PÄEVAKORD

1. Koostöökogu statuut ja liikmete ülesanne.
2. Poollooduslike koosluste hooldamine
3. Ülevaade jahimaade liitmisest ja kopra arvu piiramisest
4. Kultuuripärandiga seotud tegevused 2015.aastal

1. KUULATI

E.Laidma – Luges ette koostöökogu statuudi. Oluline on välja tuua, et iga koostöökogu liige esindab teatud huvigruppi ning info peab koostöökogust jõudma nende huvigruppideni ning vastupidi. Kohalolijad võivad soovi korral esitada statuudi muudatuse ettepanekuid.

Sõna võtsid:

A.Kuks – Kuidas saavad kohalikud inimesed aru, et nende esindajad koostöökogus on?

E.Poltimäe – Koostöökogu liikmete kaudu peaksid jõudma kogukonna probleemid koostöökogusse arutamisele ja kohalikel on alati võimalus ükskõik millise koostöökogu liikme poole pöörduda oma probleemiga või pöörduda rahvuspargi keskusesse ja nii peaksid jõudma ka probleemid koostöökoguni.

H.Peegel – Koostöökogu kohta peaks kirjutama artikli Tarupettäisse, et selgitada selle eesmärki ja tegevust.

K.Preismann – Koostöökogu koosolekud peaksid olema avalikud aga antud koosoleku kohta avalik informatsioon puudus.

L.Laanemets – Antud koosoleku info oli plaanis avalikult välja saata aga kogemata ununes. Järgmistel kordadel teavitatakse kindlasti avalikult kõiki ja soovijad saavad ka osaleda.

E. Poltimäe – Kas on vaja kokku leppida kus täpsemalt koostöökogu info avalikustada, lisaks kodulehele ja postiloendite kaudu?

S.Visnapuu – Koostöökogu koosoleku info võiks olla kirjas ka Tarupettäis sest jõuab kõigini. Saaks panna info üles, et näiteks järgmine koostöökogu toimub X kuu 2. või 3. nädalal ning täpsem päev pannakse enne seda kodulehele ja listidesse üles.

E.Laidma – Koostöökogu avalik koosolek toimub vähemalt 2 korda aastas.

H.Peegel – Mis siis teha kui tekib kiireloomuline probleem, mida peaks koostöökogu arutama?

E.Poltimäe – Siis kutsutakse koostöökogu erakorraline koosolek kokku ja see ei pea olema avalik kui avalikkuse teavitamiseks ei ole piisavalt aega.

A.Kuks – Kas on sätestatud mitu korda aastat toimub kogukonna koosolek?

H. Peegel – Kokku on lepitud, et vähemalt 1 kord aastat on kogukonna koosolek.

A.Kuks – Järgmisel kogukonna koosolekul võiks pakkuda kohalikele võimaluse endi seast omale koostöökogusse esindaja valida. Tarupettäi artiklisse võiks samuti kirjutada, kuidas on kohalikel võimalik omale koostöökogusse esindaja valida, et nad tunneks, et nende huvid on kogus esindatud.

M. Mägi – Koostöökogus võiks osaleda ka külavanemad, kas neid siin piirkonnas on?

S.Visnapuu – Valgamaa poolel pole konkreetseid külasid vaid talud on pigem hajusalt.

H.Peegel – Võru poolel on külasid aga need koosnevad paarist talust ja ei ole otseseid külavanemaid.

E.Poltimäe – koostöökogu liikmetel on küll vastutus oma huvigruppi esindada aga on loomulik, et nad ei jõua alati kõigi inimestega otse suhelda ja informatsiooni edastada.

OTSUSTATI:

1.1 Statuudi muudatuse ettepanekuid ei esitatud, statuut jäi samaks.

1.2 Koostöökogu kohta kirjutab L.Laanemets artikli Tarupettäisse, et selgitada selle eesmärgi ja tegevust. Artiklis selgitatakse kuidas on kohalikel võimalik omale koostöökogusse esindaja valida.

1.3 Koostöökogu edaspidiste koosolekute toimumine märgitakse ära ka Tarupettäis.

1.4 Järgmisel kogukonna koosolekul pakutakse välja võimalus kohalikel valida enda esindaja/d koostöökogusse, kui neil on soov seda teha.

2. KUULATI

P.Voolaid – Ülevaade Karula RP poollooduslike koosluste hooldusest. Enamus RP maast on kasutuses. Kõikidel aladel ei ole võimalik ja ei olegi vaja hooldada või taastada. Hoolduse kvaliteet on rahuldav. 2015ndal aastal sõlmitakse uued lepingud hooldajatega.

Sõna võtsid:

H.Peegel – Kes peaks seirama kui hästi on alad hooldatud, kas kaitse-eesmärk on saavutatud või on hoopis nt üle karjatatud?

P.Voolaid – Iga sügis teeb RMK seiret plk-dele, RMKl on ülevaade selle kohta kas on hooldatud aga ei hinda seda, kas on üle karjatatud või kooslus hävinenud vms. RMK ei hinda liigilist koosseisu vaid hoolduse kvaliteeti. Keegi peaks kindlasti kontrollima ka hoolduse vastavust kaitse-eesmärkidele.

K.Preismann – Riigi poolt on väärtuste hoidmise kohustus pandud Keskkonnaametile.

L.Freiberg – Aastaid tagasi oli LIFE projekt, mille raames tehti uuringuid erinevatel poollooduslikel kooslustel ning hinnati nende liigilist koosseisu.

E.Poltimäe – KAURi (Keskkonnaagentuur) ülesanne on seirata.

A.Kuks – Rannaalade näitel lähtuvad maaomanikud vaid PRIA nõuetest ja ei hooli niivõrd kaitse-eesmärkidest. Keskkonnaamet peaks teavitama kohalikke kaitse-eesmärkidest.

R.Sepp – RMK saab hoolduslepingute tingimused Keskkonnaametist.

P.Voolaid – Saab muuta niitmise aega teatud aladel ning saab lepingusse teha selliseid muudatusi. Maaomanikud saaksid teha ettepaneku lepingu muutmiseks.

S.Visnapuu – Maaomanikele ei saa panna bioloogide kohustusi, et nad peaks ise hindama liigilist koosseisu ja hoolduse mõju antud alale. Mõnes piirkonnas on hoolduse tõttu liigiline koosseis muutunud.

H.Peegel – Keskkonnaamet võiks vähemalt RMK alad üle vaadata ja sealset hoolduse mõju hinnata, enne kui sõlmitakse uued lepingud. Siis on võimalik lepingutesse panna vastavad punktid, mis aitavad kaitse-eesmärke täita. Muidu jätkuvad lepingud samasuguste tingimustega. Vaja on alust, mille põhjal tingimusi muuta, et kaitse-eesmärgid oleks täidetud.

L.Freiberg - 10 aastat tagasi tehti korralik seire teatud aladel. Millal alustatakse juunis lõppevate RMK lepingute uuesti sõlmimist?

R.Sepp – Juunis 2015 aasta alustatakse aga enne lepingute sõlmimist vaadatakse hinnad üle.

A.Kuks – Kas see ei lähe millegagi vastuollu, et Euroopa toetus antakse maade hoolduseks ja RMK võtab selle hooldustoetuse rendihinna kujul riigile?

R.Sepp – RMK annab maa välja rendile Riigivaraseaduse järgi, vastavalt turuhinnaga. Üldiselt pannakse maa hooldus enampakkumisele, poollooduslike koosluste puhul on võimalik teha ka valikpakkumine või läbirääkimistega pakkumine. Need hooldatavad alad mis pole plk-d, peavad minema alati enampakkumisele ja hetkel pole võimalust antud maa eelmisele lepingupartnerile mingit eelist anda.

H.Peegel – Maa-ametil on küll võimalus kohalikele anda eelis. See väljendub selles, et kui toimub enampakkumine, siis eelmisele lepingupartnerile antakse võimalus võtta maa rendile enampakkumisel kõrgeima hinnaga pakutud pakkumise järgi. Samas selle kõrgeima pakkumise ei pea olema esitanud ta ise. Selline tingimus on muidugi enampakkumise tingimustesse sisse kirjutatud ning pakkumise esitajad peavad sellega arvestama, et kui nad ka esitavad kõrgeima pakkumise, siis ei pruugi nad siiski seda maad rendile saada. Sama kehtib ka maade müügi puhul.

S.Visnapuu – Maa-amet müüb rahvuspargis riigimaid. Selliste maade ostmisel on samuti eelis eelmisel hooldajal, samas ei tehta erandeid maa eest tasumise kohta, mis muudab maa ostu väga keeruliseks. Näiteks võiks olla makse tähtaeg pikem.

E.Poltimäe – Keskkonnaametit ei ole teavitatud riigimaade müügist RP alal.

P.Voolaid – Keskkonnaamet peaks tegema taotluse Maa-ametile, et nad ei müüks rahvuspargi alal olevaid maid maha, vaid maa jääks ikka riigile ja annaks selle pigem rendile. Samuti peaks tegema ametliku ettepaneku RMK-le, et tavalistele põllumaadele uute lepingute sõlmimisel peaks kehtima ka samasugused eelised nagu poollooduslike koosluste hooldamistel (eelmisel maa lepingulisel kasutajal on eelis teiste pakkujate ees), Karula RP alal.

L.Freiberg – PRIA toetuste taotlemine on maikuus ja selleks ajaks peaks olema maade kasutajatel olemas rendilepingud RMKga. Kui aga RMK plaanib oma lepingud vormistada alles juunis, siis ei jõua PRIA toetust taotleda. Peab tegema ettepaneku RMK-le, et RMK uuendaks rendilepingud 2015nda aasta aprilli lõpuks, muidu ei jõua PRIA taotlusi vormistada. Lisada RMKle suunatud ettepanekule ka see, et kui ei ole ka plk-d siis siiski eelistada kohalikku/endist lepingu partnerit. Endiste lepingupartneritega peaks suhtlema ja küsima, kas neil on huviantud maad uuesti rentida ning läbirääkida hinnas.

Tarupettäisse peaks panema teate, et kõik kes on huvitatud oma praeguste rendilepingute pikendamisest, peavad esitama RMK-le sellekohased avaldused.

Karula rahvuspargi põllumaade (va plk-d) puhul peaks esialgu pakkuma uut rendilepingut eelmisele lepingupartnerile keskmise turuhinnaga. Kui turuhind tundub endisele lepingupartnerile liiga kõrge, siis tehakse enampakkumine. Enampakkumisele peab panema tingimuse, et eelis on endisel rendilepingu partneril ning endisele rentnikule antakse võimalus võtta antud maad rendile enampakkumisel pakutud parima (st kõrgeima) hinnaga.

E.Poltimäe – Keskkonnaamet püüab teha koostööd ülikoolidega, et uurida plk-de hooldamise tulemuslikkuse vastavust kaitse-eesmärkidele.

A.Kuks – Seoses RMK raadamise töödega, kas RMK teenis nende töödega tulu? Paljudes kohtades on veel raadamistööde järgsed rööpad ja oksa hunnikud segavad.

P.Voolaid – Üldiselt pole RMK suurt kasu raadamistöödest saanud.

A.Kuks – Kuidas oleks võimalik maaomanikul oma maa äärselt alalt sellist tööd teostada? Siis ei oleks rööpaid ja oksahunnikuid mis maaomaniku tööd takistavad.

P.Voolaid – Plk-de taastamine ja raadamine tellitakse hanke kaudu ja ei saa teha erandeid teatud aladele. Võimalus on, et maaomanik pakub RMKle teenust töö teostamiseks aga kui ta soovib maha lõigatud puud endale jätta, siis peab nende eest maksma.

R.Sepp – Maaomanikul on võimalik oma maa ääres olevaid puid raiuda, nt kui need takistavad maa kasutamist, aga selliseks nõusolekuks peab maaomanik esitama RMKle taotluse.

OTSUSTATI:

- 2.1 Keskkonnaamet teeb taotluse Maa-ametile, et nad ei müüks rahvuspargi alal olevaid maid maha, vaid maa jääks ikka riigile ja annaks selle pigem rendile.
- 2.2 Koostöökogu ettepanek RMK-le: Uuendada ja allkirjastada rendilepingud 2015nda aasta aprilli lõpuks, muidu ei jõua PRIA taotlusi vormistada. Tavalistele põllumaadele uute lepingute sõlmimisel peaks kehtima ka samasugused eelised nagu poollooduslike koosluste hooldamistel (eelmisel maa lepingulisel kasutajal on eelis teiste pakkujate ees), Karula RP alal.
- 2.3 Tarupettäisse teade, et kõik kes on huvitatud oma praeguste rendilepingute pikendamisest RMKga, peavad esitama RMK-le sellekohase avalduse.
- 2.4 Keskkonnaamet püüab teha koostööd ülikoolidega, et uurida plk-de hooldamise tulemuslikkuse vastavust kaitse-eesmärkidele.

3. KUULATI

M.Mägi – Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist tegi ülevaate juba palju tutvustatud jahimaade liitmise teemast ja kobraste tekitatud kahjude kohta. Antud teemade kohta oli ka artikkel Tarupettäi 58.väljaandes. Kobraste teemal võib edaspidi ka Maarja Mägi poole pöörduda, maarja.magi@keskkonnaamet.ee.

Sõna võtsid:

R.Sepp – Kas Karula rahvuspargis on jahirajatised lubatud?

E.Poltimäe – Kui võtta jahirajatisteks näiteks söödaplatsid ja soolakud, siis kaitseala valitseja loata on ulukite lisasöötmise kaitsealal keelatud.

R.Sepp – Kui maaomanik keelab jahipidamise oma maal, siis see tähendab, et ka ta ise ei tohi seal jahti pidada, isegi siis kui tal on jahiluba. Kuidas on võimalik kopra arvukust vähendada?

E.Poltimäe – Pidada koprajahti süsteemsemalt ja teha hinnanguid teatud alade kohta ning sellest tulenevalt planeerida jaht.

P.Voolaid – Rahvuspargi alal ei tohiks koprajaht olla liiga intensiivne sest kobrad taastab kunagi kuivendatud alasid ja tekitab neid madalsoo lohkusid mis on Karula RP-le omased.

E.Poltimäe – Kopra küttimisele peab rohkem rõhku pöörama siis kui nad hakkavad häirima mingeid elupaiku/kooslusi, mis on kaitse-eesmärkideks.

S.Visnapuu – Kopra langetatud puud, mis lõpuks maas mädanevad, levitavad lämmastikku ja fosforit, mis tekitavad ka veekogude kinnikasvamist ning võib olla hoopis suurema mõjuga kui näiteks sõnnikuga põldude väetamine.

A.Kuks – Võiks teha uue kobraste inventuuri.

E.Poltimäe – Kõigi ulukite arvukuse inventuuri peaks tegema. Jahimeeste loendusandmed võiksid olla tõesemad. Kui näiteks sihtkaitsevööndis häirib kobras sealset kaitse-eesmärki siis peab ka seal kobrast küttima. Nikolai Laanetu tegi kobraste inventuuri u 1999.aastal.

L.Freiberg – Must- ja Mudajärv on kopra tegevuse tõttu muutunud üheks järveks ja sealne floora on hävinenud. See on sihtkaitsevööndis aga sellisel juhul peaks kopra tegevust piirama ja ei tohi lasta kaitstavaid väärtusi hävitada.

OTSUSTATI

- 3.1 Kopra teemaga peab tõsisemalt tegelema hakkama, et nad ei ohustaks oma tegevusega rahvuspargis seatud kaitstavaid väärtusi.

4.KUULATI

L.Laanemets – Keskkonnaameti kultuuripärandi spetsialist tutvustas 2015ndal aastal plaanitavaid tegevusi: looduskasutuse seminar, käsitööpäev ja simman, külakiige ehitus, ehituskoolitus. Lisaks nendele plaanime korraldada infopäevi erinevatel teemadel, mille planeerimisel hakatakse suuremat koostööd tegema Võru Instituudiga.

Külakiige ehituse raames ei tule kiik Ähijärvele, kuna RMK ei soovi endale võtta vastutust kiige ohutuse eest. Hetkel on pakutud kiige ehituse koolitust Kaikamäe seltsimaja juurde.

L.Freiberg - Teise variandina on võimalik kiik rajada Veskimäele.

L.Laanemets - Suuremat rõhku pöörame uuel aastal koostööle teiste organisatsioonidega: ülikoolid, Võru Instituut, Maanteeamet, Eesti Rahvamuuseum jne. 2015ndast aastast soovin kokku kutsuda Karula rahvuspargi kultuuripärandi nõukogu, kuhu kuuluvad kohalikud ja ka antud valdkonna spetsialistid. Kultuuripärandi nõukogu eesmärk oleks kultuuripärandi säilimisele kaasa aitamine, eesmärkide seadmine kooskõlas kaitsekorralduskavaga, vastavalt eesmärkidele ka tegevuste, projektide planeerimine. Planeeritud tegevused viiakse läbi erinevate organisatsioonide poolt ja koostööd tehes. Nõukogu ei omaks mingit juriidilist vormi.

Plaan on teha Karula RP koduleht võrukeelseks ja lisada teiste keelte täiendused uue aasta alguses. 2015ndal aastal plaanime teha ülevaadet väärtuslike hoonete seisukorrast ja mida taastada või säilitada ja kuidas. Täpsem tegevuskava ja läbiviijad on veel paika panemata.

E.Poltimäe – Kunagi tulevikus proovime teha ka projekti, mille raames kasutusele võtta vanad kohanimed.

A.Kuks – Karula RP võiks meedias rohkem tutvustada võru keeles, ehk saab Võru Instituut sellele kaasa aidata.

OTSUSTATI

4.1 Kutsutakse kokku Karula RP kultuuripärandi nõukogu.

4.2 Rainer Kuuba räägib oma kontaktisikuga ETV-st, et kas oleks võimalik Karula RP-i tutvustada meedias.

(allkiri)

Ena Poltimäe

Koosoleku juhataja

(allkiri)

Liina Laanemets

Protokollija